

Lutkovna kritika

Klasika "iz pepela" za vse generacije

V Lutkovnem gledališču Ljubljana so zvesto izvirniku oživili Zvezdico Zaspanko Franeta Milčinskega - Ježka

UROŠ SMASEK

Posebno radovednost in pričakovanje je med napovedanimi premiernimi uprizoritvami Lutkovnega gledališča Ljubljana (LGL) prav v častitljivo jubilejni sezoni 2008/2009 ob 60-letnici LGL vzbujala seveda legenda Zvezdica Zaspanka, uprizorjena po istoimenski predlogi prav tako legendarnega Franeta Milčinskega - Ježka (1914-1988), ki jo je ustvaril sicer že leta 1952 kot prvo slovensko radijsko igro za otroke.

Tej je že tri leta pozneje sledila prva lutkovna, marionetna uprizoritev v režiji slovitega Jožeta Pengova (1916-1968) in likovni zasnovi lutk cenjene Mare Kralj ter scene inž. arh. Ernesta Franza (1906-1981) na marionetnem odru poznejšega LGL. Približno desetletje pozneje pa je Zvezdica Zaspanka po zaslugi uspešnosti zaživela tudi v nadvse priljubljeni filmski izvedbi Črta škodlarja kot prvi slovenski animirani celovečerec. Vendar je sedem let zatem, leta 1972, predstavo doletela tragična gledališka usoda, da jo je v delavnici LGL uničil požar.

Drugo, delno marionetno in prav tako uspešno uprizoritev je LGL pripravilo leta 1985 na Velikem odru v režiji Matije Milčinskega, z večino skoraj človeško velikimi karikirano-stiliziranimi lutkami v likovni zasnovi Branka Stojakoviča in ob nepozabni glasbi mojstra Jožeta Privška. Tretja je leta 2001 bila samosvoja, čeprav od klasike zelo drugačna,

Večno mlada klasična marionetna Zvezdica Zaspanka (Žiga Koritnik za LGL)

vendarle občasno skoraj klasična, a pretežno za ne najbolj posrečeno označevana uprizoritev sicer priznane dramskega režiserja Diega de Bree. V četrto pa so v četrtek, 22. januarja, na Malem odru LGL zvesto oživili v požaru uničeno prvo uprizoritev, z natančno nanovo izdelanimi lutkami in vsem ostalim pripadajočim, po izvirnih avtorskih predlogah.

In tako je na klasičnem, nepogrešljivo uokvirjenem marionetnem odru zaživela v vsem sijaju lutkovna klasika, ki deluje popolnoma zimeleto in nadvse prikupno v najboljšem pomenu za občinstvo vseh generacij. To je zasluga seveda že brezčasno duhovitega jezkovskega besedila, vsestransko dognane Pengovove režije, tokrat (p)oživljene pod vodstvom dolgoletnega lutkovnega poznavalca in ustvarjalca Matjaža Lobode, ter očitno večno očarljive likovne podobe lutk Mare Kralj (na primer zelo posrečeno trebušastega botra oziroma kar dedka Mesca) in scene Ernesta Franza (morda še posebej v nbesnih prizorih z razpršeno razpotegnjenimi megleni-

cam in tridimenzionalno izpostavljenimi stiliziranimi svetlečimi glavnimi zvezdami).

Za očarljivost predstave je zaslužna, jasno, tudi kar številna animatorsko-igralska zasedba, recimo, začenši z govorniki glavnih likov: Maja Kunšič kot nadobudna naslovna junakinja, Iztok Jereb kot le navidez vzgojno strog, a dejansko zelo dobrodušen boter Mesec, Iztok Lužar kot neugnani Komet Repatec in zdaleč ne nazadnje Karel Brišnik kot navsezadnje nepogrešljivi razbojnik Ceferin, ki po zaslugi Zaspanke odkrije svoje srce. V zasedbi, ki po navedbah vključuje še spominski glasovni posnetek samega Jožeta Pengova (kot prvega sejmarskega klicarja), sta zelo razveseljivo tudi dolgoletna, uradno že upokojena mojstrska animatorja Breda Hrovatin kot animatorka predvsem botra Mesca in Peter Dougan kot animator naslovne junakinje, ki jo je vodil sicer že v prvi uprizoritvi. In tako je Zvezdica Zaspanka, ki so jo doslej uprizarjali še marsikje po svetu, izvirno oživela "iz pepela" tudi za prihodnje rodove.